

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj) a soudců Radovana Suchánka a Jiřího Zemánka ve věci ústavní stížnosti stěžovatele **R. P.**, zastoupeného Mgr. et Mgr. Veronikou Kubrychtovou, advokátkou se sídlem Pařížská 1075/5, Praha 1, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. 14 To 125/2020, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 10. 2020, sp. zn. Nt 2048/2020, za účasti **Vrchního soudu v Praze a Městského soudu v Praze**, jako účastníků řízení, a **Městského státního zastupitelství v Praze**, jako vedlejšího účastníka řízení,

t a k t o :

Ústavní stížnost se zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a průběh předchozího řízení

1. Ústavnímu soudu byla doručena ústavní stížnost podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a ustanovení § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), jíž stěžovatel brojí proti v záhlaví citovaným usnesením Vrchního soudu v Praze a Městského soudu v Praze, neboť má za to, že jimi byla porušena jeho základní práva zaručená čl. 8 odst. 1, odst. 2 al. 1, odst. 5 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Jak se podává z ústavní stížnosti a přiložených listin, Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) shora uvedeným usnesením rozhodl o vzetí stěžovatele do předběžné vazby podle ustanovení § 204 odst. 5 a § 94 odst. 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZMJS“), a to počínaje dnem 27. 10. 2020 od 6:20 hodin. Městský soud rozhodoval na základě evropského zatýkacího rozkazu vydaného soudcem pro předběžné vyšetřování při soudu v Bari dne 24. 10. 2020, č. j. 2123/2013 RGNR DDA MOD.21, jímž bylo žádáno o předání stěžovatele k trestnímu stíhání pro spáchání trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti, kterých se měl dopustit způsobem blíže specifikovaným v tomto zatýkacím rozkazu.

3. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel bezprostředně po jeho vyhlášení ve vazebním zasedání stížnost, v níž označil závěr městského soudu, že důvodem jeho předání má být trestní stíhání v Itálii, za svévolný a nemající oporu ve znění předmětného zatýkacího rozkazu. Zdůraznil, že ke skutkům uvedeným v zatýkacím rozkazu nebyl v Itálii nikdy vyslýchán, nebyl předvolán k žádnému procesnímu úkonu v dané trestní věci a nejsou mu též známy důkazy, na jejichž základě by mohl být v souvislosti s těmito skutky obviněn. Vyjádřil názor,

že za tohoto stavu věci měl vyžadující stát zvolit jiný druh nástroje, a to evropský vyšetřovací příkaz.

4. Stěžovatel následně doplnil, že napadené rozhodnutí městského soudu je v rozporu s ustanovením § 190 ZMJS, podle kterého k předání může dojít pouze za účelem trestního stíhání, přičemž předmětný evropský zatýkací rozkaz byl vydán ve fázi prověřování, nikoli vyšetřování, z čehož dovodil, že měl být předán toliko do vazby prověřovací, v jejímž rámci měl být vyslechnut k prověřovaným skutkům. Následně též městskému soudu vytkl, že napadené rozhodnutí neobsahuje úvahy o možném nahrazení účelu předběžné vazby, která je významným zásahem do osobnostních práv stěžovatele, jinými prostředky.

5. Vrchní soud v Praze (dále jen „vrchní soud“) však shora rubrikovaným usnesením stěžovatelem podanou (trestní) stížnost zamítl podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“). Připomněl, že evropský zatýkací rozkaz je institut založený na vysokém stupni vzájemné důvěry, s čímž souvisí, že „orgány dožádaného státu neposuzují důvodnost trestního stíhání nebo vyšetřování ve vyžadujícím členském státě podle Rámcového rozhodnutí č. 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy. Nemohou ani požadovat, aby trestní stíhání bylo ve vyžadujícím státě formálně zahájeno nějakým rozhodnutím obdobným tomu v dožádaném členském státě. Je potřeba respektovat, že každý členský stát má svůj právní řád.“ Ve vztahu ke stěžovatelem zmíněné méně restriktivní alternativě žádosti o právní pomoc formou evropského vyšetřovacího příkazu vrchní soud uvedl, že v nyní posuzované věci nebylo účelem provedení úkonu právní pomoci opatření důkazu na území jiného členského státu, nýbrž to, že Itálie žádala o předání stěžovatele za účelem trestního stíhání pro zvlášť závažný zločin. Vrchní soud se dále vypořádal rovněž s nesrovnalostmi v překladu evropského zatýkacího rozkazu a námitkou poukazující na možnost nahrazení vazby mírnějšími zajišťovacími prostředky předvídanými v ustanoveních § 73 a § 73a trestního řádu.

6. Ústavní soud z vyžádaného spisu dále zjistil, že stěžovatel byl v období následujícím po vydání ústavní stížností napadených rozhodnutí z předběžné vazby propuštěn, a to bezprostředně poté, co Městské státní zastupitelství v Praze (dále jen „městské státní zastupitelství“) obdrželo informaci o zrušení předmětného evropského zatýkacího rozkazu ze strany vystavujícího státu (srov. usnesení městského státního zastupitelství ze dne 27. 11. 2020, sp. zn. 1 KZM 1096/2020; spis, č. 1. 99).

II. Argumentace stěžovatele

7. Stěžovatel se závěry obecných soudů o jeho vzetí do předběžné vazby nesouhlasí a napadá je ústavní stížností, v níž nejprve rekapituluje průběh předchozího řízení. Doplnuje, že v rámci předběžného šetření byl dne 23. 11. 2020 vyslechnut ve vazební věznici, přičemž zdůraznil, že v Italské republice proti němu není vedeno trestní stíhání, a tedy jej nelze držet v předběžné vazbě, či vést proti němu předběžné šetření a jeho předání do Italské republiky je tudíž právně nemožné. Městskému soudu vytýká, že „v rozporu se skutečností vyložil, že stěžovatel je vyžadován k předání do Italské republiky za účelem trestního stíhání, které se však nevedlo.“ Stěžovatel dále uvádí, že „v posuzovaném případě však soudy obou stupňů neznaly důkazy shromážděné italskými orgány před vydáním EZR, neznaly intenzitu zavinění stěžovatele na popsaném skutku v EZR, a přesto si dovolily, to vše při značné rozpornosti znění EZR, pouze na základě údaje o výši trestní sazby v policejní zprávě, nezabývat se zdůvodněním nemožnosti nahrazení vazby mírnějším zajišťovacím prostředkem.“

8. Stěžovatel upozorňuje na následný (shora popsaný) průběh řízení v jeho trestní věci, když zdůrazňuje, že italské orgány proti němu vydaný evropský zatýkací rozkaz odvolaly,

a to dne 26. 11. 2020. Upozornil, že *„italský trestní řád umožňuje vydat evropský zatýkací rozkaz i za situace, kdy je osoba pouze prověřována z účasti na mafiánském seskupení, ovšem mnohdy se jedná o zcela nevinné osoby, jako v případě stěžovatele. Tato situace však není ústavně konformní s českým právním řádem, který takový procesní postup neumožňuje, když předpokládá vydání pouze za účelem trestního stíhání. Nastíněný konflikt obou právních úprav způsobil, že české orgány si doslova vymyslely, v jakém procesním stadiu je trestní řízení stěžovatele v Italské republice.“* Závěrem zmiňuje, že městské státní zastupitelství následně rozhodlo o jeho propuštění z předběžné vazby, jakož i o ukončení předběžného šetření dle ZMJS.

9. V doplnění ústavní stížnosti stěžovatel zmínil aktuální dění kolem soudce G. De Benedictise, jenž vydal evropský zatýkací rozkaz, který stál na počátku nyní posuzovaného řízení. S odkazem na italský tisk uvedl, že dotýčný soudce byl zatčen, přičemž následně se vzdal funkce, a to pro *„machinace s vydáváním příkazů k zatčení, bráním a propuštěním osob z vazby a úplatkářství, a to vše v rámci operace Velký vůz, jejíž součástí bylo i zatčení stěžovatele.“*

III. Vyjádření účastníků řízení, vedlejších účastníků řízení a replika stěžovatele

10. Ústavní soud vyžádal spis a vyjádření městského i vrchního soudu, jakož i městského státního zastupitelství a Vrchního státního zastupitelství v Praze (dále jen „vrchní státní zastupitelství“).

11. Vrchní soud ve svém vyjádření uvedl, že námitky předkládané stěžovatelem v ústavní stížnosti jsou identické s námitkami, s nimiž se vrchní soud vypořádal již v průběhu předchozího řízení. Zopakoval, že z obsahu předmětného zatýkacího rozkazu bylo zřejmé, že byl vydán za účelem předání stěžovatele do Italské republiky k trestnímu stíhání pro tři skutky, které zde byly velmi podrobně popsány. Tyto skutky podle dožadujícího státu vykazovaly znaky trestných činů praní výnosů z trestné činnosti spáchané organizovanou skupinou působící ve více zemích a používající mafiánské metody. V České republice by takové jednání mohlo být právně posouzeno jako pokračující zvláště závažný zločin podle ustanovení § 216 odst. 1, odst. 2, odst. 5 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, s trestní sazbou tři až deset let. Vrchní soud opětovně zdůraznil zásadu vzájemné důvěry, jež je základem justiční spolupráce v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie.

12. Městský soud označil ústavní stížnost za neopodstatněnou a nedůvodnou a stručně odkázal na obsah napadeného rozhodnutí.

13. Vrchní státní zastupitelství se postavení vedlejšího účastníka řízení výslovně vzdalo, přičemž současně uvedlo, že s námitkami stěžovatele se přesvědčivě vypořádaly již obecné soudy. Dle vrchního státního zastupitelství v nyní posuzovaném řízení nedošlo k porušení základních práv stěžovatele.

14. Městské státní zastupitelství ve svém vyjádření zrekapitulovalo průběh předběžného šetření. Uvedlo, že *„evropský zatýkací rozkaz akceptovalo jako podklad pro podání návrhu na vzetí jmenovaného do předběžné vazby, neboť nebyly zjevné žádné zásadní okolnosti, které by vylučovaly posoudit doručený dokument italského justičního orgánu jako evropský zatýkací rozkaz.“* Městské státní zastupitelství (po vydání ústavní stížností napadeného rozhodnutí městského soudu) dále opatřilo dodatkové informace, které doplňovaly evropský zatýkací rozkaz tak, aby na jeho základě mohl být soudu předložen návrh na rozhodnutí o předání stěžovatele k trestnímu stíhání do Italské republiky.

15. Z vyjádření městského státního zastupitelství se dále podává, že dne 24. 11. 2020 státní zástupkyně obdržela zprávu, že stěžovatelův obhájce podal v Itálii stížnost proti vnitrostátnímu příkazu k zadržení. Dle uvedené zprávy mohl mít výsledek projednání této stížnosti, které mělo proběhnout ve lhůtě pěti dnů po podání stížnosti, vliv na platnost evropského zatýkacího rozkazu. Dne 26. 11. 2020 pak obdržela státní zástupkyně další zprávu národního zastoupení České republiky v Eurojustu, z níž vyplynulo, že italský soud zrušil vnitrostátní příkaz k zadržení, na jehož základě byl vydán evropský zatýkací rozkaz. Na základě této skutečnosti – jak již bylo uvedeno výše – byl stěžovatel propuštěn z předběžné vazby, resp. bylo ukončeno předběžné šetření týkající se jeho předání.

16. K námitce neexistence trestního stíhání v Itálii městské státní zastupitelství uvedlo, *„že tato je vyvrácena skutečnostmi, které jsou uvedeny shora a které potvrzují to, že byl vydán vnitrostátní příkaz k zadržení, o němž rozhodl vyšetřující soudce, a na tomto základě pak i evropský zatýkací rozkaz, a to za účelem předání k trestnímu stíhání, které bylo v Italské republice vedeno. Orgány České republiky, které byly v daném procesním okamžiku příslušné k postupu a rozhodování, neměly žádný důvod pochybovat o tom, že nebyl evropský zatýkací rozkaz vydán v souladu s principy obsaženými v právním aktu EU, který byl implementován v legislativě Italské republiky, tedy že šlo o rozhodnutí justičního orgánu ve smyslu § 190 písm. b) ZMJS vydané za účelem předání stěžovatele k trestnímu stíhání do jeho domovského státu.“*

17. Ústavní soud zaslal stěžovateli vyjádření účastníků řízení a vedlejších účastníků řízení na vědomí a k možnosti repliky, v níž však stěžovatel v podstatě jen zopakoval argumenty uvedené již v ústavní stížnosti. Zdůraznil tedy, že žádný z účastníků (a vedlejších účastníků) řízení se dostatečně nevypořádal s námitkou, že proti němu nebylo v Italské republice zahájeno trestní stíhání.

IV. Procesní podmínky řízení před Ústavním soudem

18. Ústavní stížnost byla oprávněnou osobou podána včas (§ 72 odst. 3 zákona o Ústavním soudu), není nepřípustná ve smyslu § 75 odst. 1 téhož zákona; stěžovatel je řádně zastoupen advokátem (§ 30 odst. 1 téhož zákona) a Ústavní soud je k projednání ústavní stížnosti příslušný.

V. Vlastní posouzení věci Ústavním soudem

19. Ústavní soud posoudil obsah ústavní stížnosti a napadených rozhodnutí, včetně průběhu řízení, které jim předcházelo, jakož i obsah vyjádření účastníků řízení a vedlejšího účastníka řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost není důvodná.

20. Podstata nyní posuzované věci spočívá v nesouhlasu stěžovatele se závěry obecných soudů o splnění podmínek pro uvalení předběžné vazby, kterou měla být zajištěna dosažitelnost stěžovatele v průběhu řízení o předání do Itálie, jehož základem byl právě shora specifikovaný evropský zatýkací rozkaz.

V. A) Obecná východiska

21. Ústavní soud předně připomíná obecná východiska ústavního přezkumu případů, v nichž se uplatňuje evropské právo, a ze kterých se podává, že čl. 4 Ústavy je třeba vykládat ve světle čl. 1 odst. 2 a čl. 10a Ústavy tak, že povinností soudní moci (včetně Ústavního soudu) je v rámci poskytování ochrany základním právům a svobodám dbát na dodržování závazků, které pro Českou republiku vyplývají z evropského práva. Tato povinnost soudní

moci představuje součást práva na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny. Zvláště významné je to v případě závazků plynoucích z Listiny základních práv Evropské unie, která je lidskoprávním katalogem a Ústavní soud ji považuje za součást referenčního rámce přezkumu v řízení o ústavních stížnostech [srov. nález sp. zn. I. ÚS 387/20 ze dne 26. 5. 2020, bod 46, či nález sp. zn. II. ÚS 78/19 ze dne 24. 1. 2020, bod 11; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>]. Soudní moc má tedy povinnost interpretovat a aplikovat vnitrostátní právo eurokonformním způsobem, přičemž porušení této povinnosti je Ústavním soudem považováno za porušení čl. 1 odst. 2 ve spojení s čl. 10a a čl. 4 Ústavy, jakož i práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny [srov. nález sp. zn. I. ÚS 615/17 ze dne 10. 8. 2017 (N 148/86 SbNU 485), bod 71, nález sp. zn. II. ÚS 2778/19 ze dne 5. 11. 2019 (N 186/97 SbNU 31), či nález sp. zn. I. ÚS 945/20 ze dne 16. 12. 2020].

22. Současně platí, že posouzení otázek spojených s aplikací evropského práva jako práva bezprostředně použitelného je především v kompetenci obecných soudů, které mají v případě pochybností možnost a případně i povinnost obrátit se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie [srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 56/05 ze dne 27. 3. 2008 (N 60/48 SbNU 873; 257/2008 Sb.), bod 48, nebo nález sp. zn. I. ÚS 945/20, bod 44]. Ačkoliv Ústavní soud není oprávněn autoritativně vykládat evropské právo ani bezprostředně kontrolovat jeho dodržování, neznamená to, že by z ochrany, kterou poskytuje ústavně zaručeným právům a svobodám, byly vyloučeny všechny případy, v nichž vnitrostátní soudy toto právo nesprávně aplikují či interpretují. Judikatura zdejšího soudu naopak setrvale potvrzuje, že porušení ústavně zaručených základních práv či svobod může spočívat právě v nesprávné aplikaci či interpretaci evropského práva (srov. nález sp. zn. II. ÚS 2522/19 ze dne 10. 12. 2020, bod 26). Výklad evropského práva obecnými soudy přitom nikdy nesmí být svévolný či neudržitelný, a to ani tam, kde nevzniká povinnost položit předběžnou otázku [srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 2224/19 ze dne 19. 11. 2019 (N 194/97 SbNU 94)].

23. Lze tak konstatovat, že Ústavní soud klade na obecné soudy požadavek jak na aplikaci evropského práva, tak na tzv. eurokonformní výklad vnitrostátního právního řádu, který vychází nejen z textu relevantní unijní právní úpravy, ale i z interpretačních závěrů, které k ní zaujaly k tomu kompetentní unijní instituce, což ostatně vyplývá již z čl. 19 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii, podle nějž Soudní dvůr Evropské unie zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění smluv. Samozřejmým předpokladem k tomu, aby mohlo být vnitrostátní právo interpretováno a aplikováno eurokonformním způsobem, je pak to, aby obecné soudy vůbec zohlednily, že v příslušné věci jde o závazky vyplývající z práva Evropské unie. Těmto požadavkům, jak bude vysvětleno dále, obecné soudy v nyní posuzované věci dostály.

24. Jak plyne z předestřených obecných úvah i rekapitulace průběhu předchozího řízení, v nynější věci se zřetelně uplatňuje evropské právo. K tomu je vhodné na tomto místě alespoň stručně připomenout, že institut evropského zatýkacího rozkazu, jenž je středobodem stěžovatelova případu, byl do práva Evropské unie zaveden rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV ze dne 13. 6. 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. 2. 2009 (dále jen „rámcové rozhodnutí“) jako významný prostředek mezinárodní justiční spolupráce mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie sloužící k provedení zásady vzájemnosti, kterou Evropská rada označila za "úhelný kámen" justiční spolupráce (srov. preambulární část rámcového rozhodnutí, odst. 6). Tradiční vydávání (*extradition*) mezi jednotlivými členskými státy Unie, založené na Evropské úmluvě o vydávání ze dne 13. 12. 1957, bylo tímto nahrazeno systémem předávání (*surrender*) mezi soudními orgány v rámci Unie, a to ve snaze zjednodušit systém předávání podezřelých nebo odsouzených osob za účelem trestního stíhání nebo k výkonu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, resp. ve snaze odstranit složitosti,

jakož i možná prodlení spojená s dosavadními formalizovanými postupy při extradici, znesnadňující volný pohyb rozsudků ve věcech trestních v rámci EU (srov. např. usnesení sp. zn. III. ÚS 2388/07 ze dne 7. 2. 2008, či sp. zn. I. ÚS 2484/13 ze dne 9. 9. 2013).

25. Lze rovněž zmínit, že rámcové rozhodnutí sice nemůže mít přímý účinek, z jeho závazné povahy lze ale dovodit povinnost výkladu vnitrostátních předpisů konformního s rámcovým rozhodnutím [srov. rozsudek velkého senátu Soudního dvora ve věci *Pupino* (C-105/03) ze dne 16. 6. 2005; všechna rozhodnutí Soudního dvora jsou dostupná na <http://curia.europa.eu/>]. Vnitrostátní právo je tedy nutné vykládat ve světle a znění rámcového rozhodnutí, aby bylo dosaženo výsledku jím sledovaného [srov. nálezný sp. zn. Pl. ÚS 66/04 ze dne 3. 5. 2006 (434/2006 Sb., N 93/41 SbNU 195), bod 58].

26. Ústavní soud dále zdůrazňuje, že mechanismus evropského zatýkacího rozkazu je založen na vysokém stupni důvěry mezi členskými státy Evropské unie, což potvrdil záhy po přijetí citovaného rámcového rozhodnutí též Soudní dvůr, když konstatoval, že členské státy mají vzájemnou důvěru ve své systémy trestní justice a každý z nich uznává trestní právo platné v jiném členském státě, a to i tehdy, pokud by aplikací svého vlastního práva dospěl k jinému výsledku (srov. rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-187/01 a C-385/01 ze dne 11. 2. 2003). Ústavní soud přitom již dříve potvrdil, že koncepce evropského zatýkacího rozkazu založená na vzájemné důvěře brání tomu, aby vykonávající členský stát byl oprávněn přezkoumávat důvodnost evropského zatýkacího rozkazu (srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 3770/16 ze dne 14. 2. 2017).

27. Institut vzájemné důvěry, jenž tvoří základ evropské justiční spolupráce v trestních věcech, ostatně vychází z obdobných předpokladů jako tzv. doktrína aktů veřejné moci (*act of State doctrine*), která – byť není pravidlem mezinárodního práva, ale spíše "jen" principem vytvořeným anglo-americkou soudní praxí – s ohledem na zásadu svrchované rovnosti států, zásadu nevměšování se do vnitřních záležitostí, jakož i s ohledem na mezinárodní zdvořilost, kteréžto principy a koncepty jsou uplatnitelné též v rámci justiční spolupráce v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie, zdůrazňuje, že soud jednoho státu není oprávněn posuzovat akty veřejné moci vykonané jiným (cizím) státem (srov. KUDRNA, Jaroslav. *Státní imunita na prahu 21. století: soumrak, nebo renesance?* Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 16).

28. Z důvodu takto zdůrazněné vzájemné důvěry mezi členskými státy Evropské unie je případný přezkum rozhodnutí v trestních věcech vydaných soudy jiného členského státu do značné míry limitován, nikoliv však vyloučen (srov. body 8 a 12 preambule rámcového rozhodnutí). Ve vztahu k evropskému zatýkacímu rozkazu tyto hranice stanovuje předně samotné rámcové rozhodnutí (srov. čl. 3, čl. 4 a čl. 4a provedené v ustanovení § 205 ZMJS), které vymezuje okolnosti, jež zakládají (obligatorně) či alespoň mohou zakládat (fakultativně) důvod pro nevyhovění vydanému evropskému zatýkacímu rozkazu. Další výjimky z jinak obecně nastavené povinnosti provedení evropského zatýkacího rozkazu pak byly formulovány judikaturou Soudního dvora, a to předně s ohledem na požadavek zajištění ochrany základních práv [srov. např. rozsudek velkého senátu ve věci *Aranyosi a Căldăraru* (C-404/15 a C-659/15 PPU) ze dne 5. 4. 2016, týkající se povinnosti odmítnutí předání v případech skutečně hrozícího nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení, nebo rozsudek velkého senátu ve věci *LM* (C-216/18) ze dne 25. 7. 2018, zdůrazňující totéž ve vztahu k případům, v nichž skutečně hrozí zásah do práva na nezávislý soud, resp. spravedlivý proces], ale rovněž – což je vzhledem k okolnostem nyní posuzovaného případu podstatné – v souvislosti s posouzením platnosti evropského zatýkacího rozkazu [srov. rozsudek druhého senátu ve věci *Bob-Dogi* (C-241/15) ze dne 1. 6. 2016].

29. Již výše bylo zdůrazněno, že soud vykonávajícího členského státu není vzhledem k postulátu vzájemné důvěry oprávněn přezkoumávat důvodnost evropského zatýkacího

rozkazu. S ohledem na judikaturu Soudního dvora je však nutno zdůraznit, že evropský zatýkácí rozkaz musí být na základě čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí v každém případě založen na vnitrostátním vykonatelném rozsudku, zatýkáčím rozkazu nebo soudním rozhodnutí se stejným účinkem. Soudní dvůr nadto výraz "soudní rozhodnutí" vykládá autonomním způsobem, neboť jej spojuje s rozhodnutími orgánů, které se účastní výkonu trestního soudnictví členských států, s vyloučením policejních orgánů [srov. rozsudek čtvrtého senátu ve věci *Özçelik* (C-453/16 PPU) ze dne 10. 11. 2016, bod 33, v němž byl za soudní rozhodnutí ve smyslu čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí považován rovněž státním zástupcem potvrzený zatýkáčím rozkaz vystavený policejním orgánem; tento závěr Soudní dvůr aproboval též v rozsudku třetího senátu ve věci *MM* (C-414/20 PPU) ze dne 13. 1. 2021 (bod 46), v němž se uvádí, že postavení vystavujícího justičního orgánu ve smyslu čl. 6 odst. 1 rámcového rozhodnutí nezávisí na tom, zda rozhodnutí o vydání evropského zatýkáčím rozkazu a vnitrostátní rozhodnutí, které je základem tohoto zatýkáčím rozkazu, podléhají soudnímu přezkumu].

30. S přihlédnutím k závěrům Soudního dvora tudíž platí, že pokud v předávacím řízení není k dispozici vnitrostátní vykonatelný rozsudek, zatýkáčím rozkaz či soudní rozhodnutí se stejným účinkem, což znamená, že evropský zatýkáčím rozkaz plní souběžně právě též funkci vnitrostátního zatýkáčím rozkazu, je tím dotčena platnost samotného evropského zatýkáčím rozkazu. Jestliže tedy vykonávající justiční orgán, a to mj. s přihlédnutím k informacím poskytnutým vystavujícím státem podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí, dospěje k závěru, že evropský zatýkáčím rozkaz byl vydán, aniž byl skutečně vydán vnitrostátní zatýkáčím rozkaz, který je odlišný od evropského zatýkáčím rozkazu, nesmí uvedený orgán evropskému zatýkáčím rozkazu vyhovět (srov. rozsudek *Bob-Dogi*). Soudní dvůr tyto závěry potvrdil rovněž ve shora citovaném rozsudku ve věci *MM* (bod 57), v němž uvedl, že evropský zatýkáčím rozkaz musí být považován za neplatný, pokud není založen na „*vnitrostátním zatýkáčím rozkazu nebo jiném vykonatelném soudním rozhodnutí se stejným účinkem*“ ve smyslu ustanovení čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí.

31. Ústavní soud dále připomíná, že vykonávající justiční orgány mají povinnost rozptýlit případné pochybnosti o vnitrostátním právním základu evropského zatýkáčím rozkazu prostřednictvím obligatorní procedury konzultací (srov. čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí, jemuž na vnitrostátní úrovni odpovídá ustanovení § 203 odst. 4 ZMJS). Tento závěr reflektuje i citovaná judikatura Soudního dvora, z níž se podává, že „*vykonávající justiční orgán musí požádat justiční orgán vystavujícího členského státu o neprodlené poskytnutí všech potřebných doplňujících informací, aby mohl vyhodnotit otázku, zda je neexistence údaje o vnitrostátním zatýkáčím rozkazu v evropském zatýkáčím rozkazu dána tím, že takový předchozí vnitrostátní zatýkáčím rozkaz, který je odlišný od evropského zatýkáčím rozkazu, skutečně chybí, nebo zda takový rozkaz existuje, avšak není zmíněn*“ (srov. rozsudek *Bob-Dogi*, bod 65). V další fázi, pokud by vykonávající justiční orgán na základě obdržných informací i všech dalších informací, které má k dispozici, dospěl k závěru, že evropský zatýkáčím rozkaz byl vydán, aniž byl skutečně vydán vnitrostátní zatýkáčím rozkaz, který je odděleně vydaný od evropského zatýkáčím rozkazu, má vykonávající orgán povinnost evropskému zatýkáčím rozkazu nevyhovět, resp. má povinnost odmítnout jeho provedení (tamtéž, bod 66), a to z důvodu neplatnosti tohoto evropského zatýkáčím rozkazu.

32. Ústavní soud současně s odkazem na judikaturu Soudního dvora zdůrazňuje, že rozhodnutí o odmítnutí výkonu evropského zatýkáčím rozkazu z důvodu jeho neplatnosti musí zůstat výjimkou v rámci uplatňování systému předávání zavedeného rámcovým rozhodnutím (srov. rozsudek *Bob-Dogi*, bod 65), jemuž dominuje uznávání založené – budiž řečeno ještě jednou – na vzájemné důvěře.

V. B) Aplikace obecných východisek na nyní posuzovaný případ

33. Jak vyplývá z čl. 12 rámcového rozhodnutí, při zatčení osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu rozhodne v souladu s právem vykonávajícího členského státu vykonávající justiční orgán o tom, zda by měla být vyžádaná osoba ponechána ve vazbě. Vnitrostátní prováděcí právní úprava obsažená v ZMJS (srov. ustanovení § 204 ve spojení s § 94) přitom pro uvalení této tzv. předběžné vazby stanoví toliko dvě kumulativní podmínky, a to konkrétně (1) existenci důvodu předběžné vazby a (2) vydání evropského zatýkacího rozkazu.

34. Jak plyne z obsahu ústavní stížností napadených rozhodnutí, obecné soudy dospěly k závěru, že tyto podmínky předběžné vazby byly v případě stěžovatele splněny, s čímž se Ústavní soud při zohlednění shora předestřených obecných východisek a konkrétních skutkových okolností nyní posuzovaného případu ztotožňuje. Interpretace a aplikace zákonných podmínek uvalení předběžné vazby totiž dostatečně reflektuje rekapitulovanou použitelnou judikaturu Soudního dvora, a tudíž nevykazuje deficit ústavněprávního rozměru, který jedině by mohl iniciovat uplatnění kasační pravomoci zdejšího soudu.

35. Co se týká první zákonné podmínky, obecné soudy správně uvedly, že důvodem předběžné vazby je dle ustanovení § 204 odst. 5 ve spojení s § 94 odst. 1 ZMJS obava z útěku osoby, o jejímž předání je rozhodováno. Ústavní soud přitom již v minulosti mnohokrát uvedl, že zjištění důvodu vazby a posouzení existence konkrétních okolností, z nichž je možné jej dovodit, je věcí obecných soudů [srov. např. nález sp. zn. III. ÚS 18/96 ze dne 26. 9. 1996 (N 88/6 SbNU 145), nález sp. zn. I. ÚS 62/96 ze dne 12. 9. 1996 (N 74/6 SbNU 27), nález sp. zn. IV. ÚS 137/2000 ze dne 20. 11. 2000 (N 174/20 SbNU 235), či nález sp. zn. I. ÚS 585/02 ze dne 7. 4. 2005 (N 77/37 SbNU 83)]. Pakliže obecné soudy svůj závěr o existenci takové obavy řádně odůvodní, nemá Ústavní soud, vázán zásadou minimalizace zásahů do činnosti ostatních orgánů veřejné moci, možnost takový závěr přezkoumávat, resp. zpochybňovat. To platí i pro vazbu předběžnou [srov. např. usnesení sp. zn. III. ÚS 1326/15 ze dne 23. 6. 2015, usnesení sp. zn. III. ÚS 3572/16 ze dne 21. 2. 2017, usnesení sp. zn. II. ÚS 635/16 ze dne 22. 11. 2016, usnesení sp. zn. IV. ÚS 3140/14 ze dne 5. 1. 2015, usnesení sp. zn. I. ÚS 3399/11 ze dne 12. 12. 2011 či nález sp. zn. I. ÚS 1801/14 ze dne 9. 12. 2014 (N 222/75 SbNU 499)].

36. Obecné soudy v nyní posuzovaném případě dovodily konkrétní důvod obavy, že by stěžovatel mohl uprchnout, z poměrně vysoké horní hranice trestní sazby (12 let), již byl stěžovatel ohrožen (srov. usnesení městského soudu, bod 4; usnesení vrchního soudu, bod 10). Toto odůvodnění, byť poměrně stručné, považuje Ústavní soud s ohledem na shora zmíněnou zásadu sebeomezení za dostačující.

37. Ve vztahu ke druhé zákonné podmínce pak Ústavní soud uvádí následující. Jak se podává z obsahu ústavní stížností napadených rozhodnutí, obecné soudy se při posuzování otázky, zda byl vydán evropský zatýkací rozkaz, omezily na obecné konstatování, že nejsou oprávněny přezkoumávat důvody, pro které byl předmětný evropský zatýkací rozkaz vydán (srov. usnesení městského soudu, bod 4), resp. uvedly, že „evropský zatýkací rozkaz je institut založený na vysokém stupni vzájemné důvěry, takže důvodnost trestního stíhání nebo vyšetřování ve vyžadujícím členském státě podle Rámcového rozhodnutí č. 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy orgány dožadovaného státu neposuzují“ (srov. usnesení vrchního soudu, bod 8).

38. Ze stěžovaných rozhodnutí je dále patrné, že obecné soudy výslovně neidentifikovaly vnitrostátní právní základ evropského zatýkacího rozkazu (srov. např. bod 4 usnesení vrchního soudu). Vrchní soud v tomto ohledu pouze zdůraznil (srov. usnesení vrchního soudu, bod 8),

že české soudy „nemohou ani požadovat, aby trestní stíhání bylo ve vyžadujícím státě formálně zahájeno nějakým rozhodnutím obdobným tomu v dožádaném členském státě.“

39. Takto vyslovenou tezi ovšem může Ústavní soud aprobovat, pouze pokud je vykládána v souladu se shora předestřeným závěrem Soudního dvora zdůrazňujícím povinnost dožádaného státu považovat evropský zatýkací rozkaz, jenž není založen na vnitrostátním zatýkacím rozkazu nebo jiném vnitrostátním vykonatelném soudním rozhodnutí se stejným účinkem ve smyslu ustanovení čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí, za neplatný. Řečeno jinak, ve světle konkluzí plynoucích z judikatury Soudního dvora je pro splnění zákonné podmínky vydání evropského zatýkacího rozkazu klíčové, zda v každém konkrétním případě existuje vedle samotného evropského zatýkacího rozkazu rovněž jeho vnitrostátní ekvivalent. Ústavní soud přitom po pečlivém prostudování spisu a při zohlednění vyjádření městského státního zastupitelství dospěl k závěru, že evropský zatýkací rozkaz vydaný v nyní posuzovaném případě tomuto kategorickému požadavku vyhověl, což v konečném důsledku znamená, že byla splněna rovněž druhá zákonná podmínka pro vzetí stěžovatele do předběžné vazby.

40. Ústavní soud v tomto ohledu považuje za relevantní především vyjádření městského státního zastupitelství (které nezpochybnil v replice ani samotný stěžovatel), dle kterého „dne 24. 11. 2020 státní zástupkyně obdržela zprávu, že obhájce vyžádaného v Itálii podal stížnosti proti vnitrostátnímu příkazu k zadržení, přičemž výsledek projednání této stížnosti, které má proběhnout ve lhůtě 5 dnů, může mít vliv na platnost evropského zatýkacího rozkazu“ (srov. výše bod 15 tohoto nálezu, resp. vyjádření městského státního zastupitelství, s. 3). Závěr o vnitrostátním základu předmětného evropského zatýkacího rozkazu vyplývá rovněž z usnesení městského státního zastupitelství o propuštění stěžovatele z předběžné vazby, jež obsahuje odkaz právě na vnitrostátní příkaz k zadržení ze dne 22. 9. 2020 (srov. spis, č. I. 99). Z uvedeného mj. vyplývá, že samotný evropský zatýkací rozkaz byl vydán zhruba až o jeden měsíc později.

41. Ústavní soud tudíž uzavírá, že evropský zatýkací rozkaz, vydaný vůči stěžovateli, vycházel z vnitrostátního podkladu (příkazu k zadržení), o jehož existenci nadto stěžovatel zcela jistě věděl, neboť proti němu brojil prostředky, které mu k tomu poskytoval italský právní řád. V nastalé situaci tak při zohlednění institutu vzájemné důvěry mezi členskými státy Evropské unie, jakožto základního stavebního kamene justiční spolupráce v trestních věcech, nebyl dán žádný důvod, pro který by české justiční orgány neměly předmětnému evropskému zatýkacímu rozkazu vyhovět, resp. nebyla dána jakákoliv okolnost, která by vylučovala vzetí stěžovatele do předběžné vazby. Slovy zákonné úpravy zde totiž byl vydán evropský zatýkací rozkaz, který bylo možno s ohledem na shora citované závěry Soudního dvora považovat za platný.

42. Neméně podstatnou je pak skutečnost, že orgány činné v trestním řízení adekvátně posoudily provázanost evropského zatýkacího rozkazu s jeho vnitrostátním základem též následně, tj. v době trvání předběžné vazby, čímž fakticky naplnily požadavky plynoucí z unijní judikatury. Jak již bylo řečeno, stěžovatel byl propuštěn z předběžné vazby bezprostředně po zrušení vnitrostátního příkazu k jeho zadržení. Městské státní zastupitelství tak rozhodlo poté, co získalo doplňující informace od Eurojustu i italské strany, to vše při informování právních zástupců stěžovatele (srov. vyjádření městského státního zastupitelství, s. 3). Takový postup považuje zdejší soud za souladný s právem ústavním, podústavním i evropským.

VI. Závěr

43. Ústavní soud tedy s ohledem na shora uvedené konstatuje, že k namítanému porušení základních práv stěžovatele nedošlo. Ústavní soud proto ústavní stížnost zamítl jako nedůvodný návrh podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu. Ústavní soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci (§ 44 téhož zákona).

P o u č e n í : *Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat (§ 54 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).*

V Brně dne 8. února 2022

Vojtěch Šimíček
předseda senátu